A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2018. november 8.*

„Közszolgálat – Az EKB személyi állománya – Értékelési időszak – A [2015]. évi előmeneteli jelentés – A szakszervezeti képviselőnek az értékelő beszélgetés során történő jelenlétére vonatkozó lehetőség – Az értékelő objektivitására és pártatlanságára vonatkozó szabályok megsértése – Díjazás – Az illetménynövekedésben való részesítést megtagadó határozat – Bizonyítékok elfogadhatósága – A személyi állomány egy tagjának és »coach«-ának a hivatali levelezőrendszeren keresztüli elektronikus levélváltása – Felelősség”

A T-827/16. sz. ügyben,

QB, az Európai Központi Bank személyi állományának tagja (képviseli: L. Levi ügyvéd)

felperesnek

az **Európai Központi Bank (EKB)** (képviselik: F. von Lindeiner és B. Ehlers, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: B. Wägenbaur ügyvéd)

alperes ellen,

egyfelől a felperes 2015-re vonatkozó értékelő jelentésének és az EKB 2015. december 15-i, a felperes illetménynövekedésben való részesítését megtagadó határozatának, továbbá amennyiben szükséges, az EKB 2016. május 2-i, a felperes közigazgatási fellebbezését és 2016. szeptember 15-i, a felperes panaszát elutasító határozatának megsemmisítése, másfelől a felperest állítólagosan ért kár megtérítése iránt az Európai Unió Bírósága alapokmányának 50a. cikke és az EU-Szerződéshez és az EUM-Szerződéshez mellékelt, a Központi Bankok Európai Rendszere és az EKB alapokmányáról szóló jegyzőkönyvnek a 36.2. cikke alapján benyújtott kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (kilencedik tanács),

tagjai: S. Gervasoni elnök, K. Kowalik-Bańczyk és C. Mac Eochaidh (előadó) bírák,

hivatalvezető: E. Coulon,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: francia.

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 A felperes, QB 2001. március 1-jén kezdett az Európai Központi Banknál (EKB) dolgozni. Foglalkoztatásának kezdő időpontja óta több különböző munkakört töltött be.

2 2014. január 1-je és 2017. január 31-e között [*bizalmas*][1] munkakörbe osztották be a „[*bizalmas*]” főigazgatóság [*bizalmas*] igazgatóságának [*bizalmas*] egységéhez (a továbbiakban: [*bizalmas*] egység).

3 Kitűnik az iratanyagból, hogy a felperes számos lépést tett annak érdekében, hogy ne a [*bizalmas*] egységhez kerüljön beosztásra, vagy hogy az ezen egységhez történt beosztása után máshova kerüljön újrabeosztásra. Ekképpen a felperesnek a 2013. szeptember 1. és 2014. augusztus 31. közötti időszakra vonatkozó értékelő jelentése (a továbbiakban: 2014. évi értékelő jelentés) azt tartalmazza, hogy a felperes nem tervezte, hogy a [*bizalmas*] egységen marad, illetve hogy ő és felettesei meg fogják vizsgálni a belső mobilitási lehetőségeket. Egyébiránt kitűnik az említett jelentésből, hogy a [*bizalmas*] egységen a felettesek mindenekelőtt beleegyeztek abba, hogy a felperest a munkaterhének egy része alól mentesítik, hogy a mobilitással kapcsolatos törekvéseit segítsék. Tekintve, hogy e törekvések sikertelennek bizonyultak, fokozatosan új feladatokat osztottak a felperesre azzal a szándékkal, hogy teljes mértékben bevonják a [*bizalmas*] egység munkájába. 2015. február 5-én a felperes közigazgatási jogorvoslattal élt a 2014. évi értékelő jelentéssel szemben, és belső jogorvoslatok útján vitatta az illetmények és jutalmak 2014. évi éves felülvizsgálatára (Annual Salary and Bonus Review, a továbbiakban: ASBR) vonatkozó eljárással kapcsolatos, őt érintő határozatot (közigazgatási jogorvoslat, majd panasz).

4 A jelen kereset arra az időszakra vonatkozik, amely során a felperes a [*bizalmas*] egységhez volt beosztva, és különösen a 2014. szeptember 1. és 2015. augusztus 31. közötti értékelési időszakra (a továbbiakban: 2015. évi értékelési időszak), amely a 2015. évi értékelő jelentés (a továbbiakban: vitatott értékelő jelentés) tárgya volt. A 2015. évi értékelési időszak alatt a felperes felettesei a [*bizalmas*] egységnél [*bizalmas*] egységvezető helyettes (a továbbiakban: 1. számú értékelő) és [*bizalmas*] egységvezető (a továbbiakban: 2. számú értékelő) voltak. A felperes 2015. április 15-ig e két személy felügyelete alatt dolgozott. A 2015. április 15. és július 15. közötti időszakban a felperest kirendelték a „[*bizalmas*]” főigazgatóságra (a továbbiakban: [*bizalmas*] főigazgatóság), a „[*bizalmas*]” egységhez, ahol [*bizalmas*] és [*bizalmas*], ezen egység vezetője (a továbbiakban: 3. számú értékelő) alá volt beosztva. Ezt követően visszahelyezték a [*bizalmas*] egységhez.

5 2015. április 10-én félidős értékelésre (a továbbiakban: félidős megbeszélés) került sor az 1. számú értékelő mint első értékelő és a felperes között. E találkozó jegyzőkönyvéből kitűnik, hogy az 1. számú értékelő úgy vélte, hogy a felperes nem ugyanannyi energiát szentel a különböző feladatainak, és megjegyzést tett némi vonakodásra és késedelemre a [*bizalmas*] vonatkozó portfólióval kapcsolatban, valamint az *ad hoc* jellegű, [*bizalmas*] tárgykört érintő feladattal kapcsolatosan kérés nélkül fordított többletidőre. A felperes a maga részéről megerősítette a [*bizalmas*] egység elhagyására irányuló szándékát, és úgy vélte, hogy néhány feladat, amelyet rábíztak, nem felel meg a profiljának, vagy nem segíti az előmenetellel kapcsolatos elképzeléseit, és hogy ő nem tesz különbséget azon feladatok között, amelyeket kedvel, és amelyeket nem. Az említett jegyzőkönyv semmilyen feszültségről nem tanúskodik. Az 1. számú értékelő egy harmonikus beszélgetésre emlékszik vissza, de 2015 novemberében a felperes megjegyezte, hogy a félidős megbeszélés nagy stresszforrás volt számára.

6 2015. szeptember 28-án a felperes először elfogadta a 2015. évi értékelési időszakkal kapcsolatos értékelő beszélgetésre való meghívást, amelynek időpontjaként az 1. számú értékelő 2015. október 7-ét javasolta. Ezt követően a felperes tájékoztatta az 1. számú értékelőt azon kívánságáról, hogy őt az

1 Kitakart bizalmas adatok.

értékelő beszélgetés során M. L., az International and European Public Services Organisation (a továbbiakban: IPSO) szakszervezet képviselője és – akkoriban – elnöke segítse. Az 1. számú értékelő e kérelemre válaszolt, kifejtve, hogy a harmadik személy jelenlétét lehetővé tévő jogalap hiányában nem áll módjában engedélyezni M. L. jelenlétét az értékelő beszélgetésükön.

7 2015. október 6-án a felperes jelezte, hogy nem ért egyet az 1. számú értékelő válaszával. A felperes szerint az általa néhány hónappal korábban kezdeményezett, panasszal kapcsolatos eljárás bizonyítja, hogy konfliktusos helyzet áll fenn. A felperes szerint az EKB foglalkoztatási feltételeinek, illetve az EKB és az IPSO között létrejött egyetértési megállapodásnak a rendelkezéseit kell alkalmazni.

8 2015. október 7-én a felperes az 1. számú értékelő utasításai ellenére az értékelő beszélgetésén M. L. kíséretében jelent meg, de végül úgy döntött, hogy nem vesz részt ezen a találkozón, mivel az 1. számú értékelő ellenezte M. L. részvételét.

9 Ugyanaznap este a felperes megküldte a 3. számú értékelőnek észrevételeit az értékelésről, amelyet ez utóbbi a kirendeléséről készített, megjegyezve, hogy szerinte ezt az értékelést befolyásolta, hogy a 3. számú értékelő és a 2. számú értékelő a kirendelés kezdete előtt nem helyénvaló módon egyeztettek egymás között. A vitatott értékelés 3.3.1. pontjában a 3. számú értékelő kifejtette, hogy eltérő nézetek voltak a felperesre a kirendelése során bízott feladatok kapcsán, és hogy e kirendelés nem hozta meg a várt előnyöket.

10 2015. október 15-ére egy második megbeszélést tűztek ki.

11 2015. október 12-én a felperes megismételte arra vonatkozó kívánságát, hogy M. L. jelen legyen az értékelő beszélgetése során, és megjegyezte, hogy úgy véli, hogy a [*bizalmas*] egység vezetése egyértelműen befolyásolta a 3. számú értékelő megítélését.

12 2015. október 13-án az 1. számú értékelő megismételte, hogy az értékelő beszélgetést arra tervezték, hogy arra kétoldalúan, az értékelő és az értékelt személy között kerüljön sor. Az 1. számú értékelő kifejtette, hogy M. L. tájékozódni készült azon kérdés kapcsán, hogy jelenléte összeegyeztethető-e az „iránymutatással”, és hogy megállapodtak, hogy igenlő válasz esetén őt tájékoztatni fogják. Ennek tisztázása hiányában az 1. számú értékelő arra számított, hogy a 2015. október 15-i értékelő beszélgetésre szigorúan kétoldalú megbeszélésként kerül sor.

13 2015. október 15-én – az értékelő beszélgetésre kitűzött napon – a felperes azt kérte az 1. számú értékelőtől, hogy e beszélgetést halasszák el addig, amíg meg nem érkezik M. P., az EKB igazgatóságának a személyzeti ügyekért felelős tagjának válasza, akit M. L. az értékelő beszélgetésen való részvételével kapcsolatban megkeresett. A felperes megjegyezte, hogy a félidős megbeszélés jelentős stresszforrássá vált számára, és hogy nem vállalja, hogy újból ilyen élményt éljen át.

14 2015. október 22-én az 1. számú értékelő jelezte hajlandóságát arra, hogy bevárja a tisztázást, emlékeztetve ugyanakkor arra, hogy az értékelési eljárás 2015. november 15-én lejáró határidőt állapít meg az összes fél – ideértve a 2. számú értékelőt is – hozzájárulásának feltöltésére.

15 2015. november 3-án a felperes az 1. számú értékelőnek, másolatban az „Emberi erőforrások” főigazgatóság (a továbbiakban: Emberi erőforrások főigazgatóság) egyik képviselőjének, valamint M. L.-nek címzett elektronikus levélben megismételte, hogy a félidős megbeszélés stresszt okozott neki. Tett néhány észrevételt azokkal a kifogásokkal kapcsolatban, amelyeket szerinte az 1. számú értékelő a munkájával összefüggésben emelt vele szemben. Megismételte, hogy vitatja e kifogásokat és e vádakat, és jelezte, hogy zaklatás sértettjének, valamint „összehangolt támadás” célpontjának érzi magát, és hogy a [*bizalmas*] egység vezetése aktát kísérel meg összeállítani vele szemben, válaszul a múltban tett panaszaira, illetve azon kérelmét követően, hogy a személyzet egyik képviselője segíthesse őt az értékelő beszélgetése során.

16 2015. november 4-én az 1. számú értékelő megkérte az Emberi erőforrások főigazgatóságának képviselőjét, hogy az ügyet az emberi erőforrások szempontjából vizsgálja meg.

17 2015. november 6-án az 1. számú értékelő emlékeztette a felperest, hogy nem sok idő maradt az értékelési eljárás határidőinek betartására. A kért tisztázás hiányában, valamint mivel a felperes nem szándékozott kétoldalú értékelő beszélgetésen részt venni, az 1. számú értékelő tájékoztatta a felperest, hogy 2015. november 10-én értékelését fel fogja tölteni anélkül, hogy vele beszélgetett volna, és hogy 2015. november 11-én a felperesnek lehetősége lesz megküldeni a ténybeli szempontokkal kapcsolatos észrevételeit, amelyet követően az 1. számú értékelő meg fogja küldeni az értékelő jelentés tervezetét a 2. számú értékelőnek.

18 2015. november 10-én a felperessel és feletteseivel egyetértésben az Emberi erőforrások főigazgatóság nem hivatalos eljárást indított a szóban forgó hozzáállások és magatartások vizsgálata érdekében (a továbbiakban: munkahelyi méltóságra vonatkozó eljárás). Kitűnik abból az elektronikus levélből, amelyben az 1. számú értékelőt és a felperest az említett eljárásban való részvételre hívják fel, hogy ezen eljárás nem eredményezte azt, hogy az értékelési eljárást felfüggesztette volna. Meg kell jegyezni, hogy az ezen eljárás 2016. február 15-i következtetéseiben semmilyen objektív tényező nem szerepel, amely a munkahelyi méltóság megsértésének irányába mutatna.

19 2015. november 11-én az 1. számú értékelő felhívta a felperest arra, hogy közölje észrevételeit az általa feltöltött értékeléssel kapcsolatban, mielőtt azt továbbítaná a 2. számú értékelőnek, aminek időpontjaként 2015. november 12-e estét jelölték ki.

20 2015. november 12-én a felperes közölte észrevételeit az 1. számú értékelő által készített értékeléssel kapcsolatban, vitatva néhány pontot. A felperes megismételte, hogy úgy érzi, hogy zaklatás áll fenn, elismételte, hogy „összehangolt támadás” célpontja, és újból kifejezte azt a benyomását, amely szerint a felettesei aktát kísérelnek meg összeállítani vele szemben.

21 2015. november 13-án az 1. számú értékelő elektronikus levélben azt válaszolta a felperesnek, hogy nem osztja a felperes által kifejezésre juttatott véleményt. A formanyomtatványt továbbították a 2. számú értékelőnek, hogy hozzáfűzze az értékelését, amit ugyanaznap meg is tett, emlékeztetve a felperest, hogy 2015. december 15-ig tudja hozzáfűzni végleges észrevételeit, és lezárni a 2015. évi értékelési eljárást.

22 Az 1. számú értékelő a vitatott értékelő jelentés 5.1. pontjában lényegében azt jegyezte meg, hogy az elvégzett munka mennyisége és minősége nem érte el azt a szintet, amelyet egy [*bizalmas*] el lehet várni. Az „elemzési” kulcskompetenciát illetően az 1. számú értékelő a felperes különböző feladatai szerint különbséget tett a kimutatott készségek között, és jelezte, hogy azt remélte volna, hogy a felperes nagyobb önállóságról és nagyobb elkötelezettségről tesz majd tanúbizonyságot. A „kezdeményezés/elkötelezettség” készséget illetően az 1. számú értékelő megjegyezte, hogy hiányzik a megfelelő elkötelezettség a felperes részéről az egyik alapvető feladatkörével kapcsolatban, és szerinte ez az oka annak, hogy munkája a mennyiség, a minőség és a megfelelőség tekintetében elégtelen. A „csapatmunka” készséget illetően az 1. számú értékelő kiegyensúlyozatlanságot állapított meg a kölcsönös támogatás tekintetében. A 2014. évi értékelési időszakban azzal kapcsolatosan megfogalmazott reményei, hogy a felperes teljes mértékben beilleszkedik a [*bizalmas*] egységbe, nem teljesültek. A következő értékelési időszakra vonatkozóan az 1. számú értékelő megjegyezte, hogy azt várja, hogy a felperes több erőfeszítést tegyen, hogy a [*bizalmas*] egység teljes munkájából kivegye a részét, és a feladatkörének megfelelő szinten járuljon hozzá az egység munkájához. Megjegyzésre került az is, hogy a felperes feladatai és célkitűzései teljes mértékben változatlanok maradnak.

23 A 2. számú értékelő a vitatott értékelő jelentés 5.2. pontjához csatolta értékelését. Jelezte, hogy egyetért az 1. számú értékelő értékelésével. Úgy vélte, hogy a felperesnek a [*bizalmas*] kapcsolatos portfólióra kellett volna összpontosítania, és nem a [*bizalmasra*] vonatkozó feladatokra. Megjegyezte, hogy a felperes állítólagosan saját kezdeményezésre ajánlotta fel a [*bizalmas*] kapcsolatos projekthez való

hozzájárulását, jóllehet a felettesei kifejezetten tájékoztatták, hogy e tárgykörrel összefüggésben semmilyen más cselekvésre nincs szükség. A 2. számú értékelő hiányosságokra mutatott rá a rugalmasság, a kezdeményezőkészség, a csapatba történő beilleszkedés és a munkaminőség tekintetében. Kifejtette, hogy azt várja el, hogy a felperes javítson a teljesítményén, a feladatkörének megfelelő szinten járuljon hozzá az egység munkájához, és a rábízott feladatok keretében, azoknak megfelelően végezze el modellezési munkáját. Végül a 2. számú értékelő hangsúlyozta, hogy a felperesnek dolgoznia kell a hatékonyságán és az eredményességén, és fejleszthetné tisztességes hozzáállását, tekintve, hogy a felperes bizonyos kezdeményezései esetén gyakran megkerülte feletteseit.

24 2015. december 8-án a felperes az 5.3. pontban kifejtette észrevételeit a vitatott értékelő jelentésről, vitatva a vele szemben emelt kifogásokat.

25 A vitatott értékelő jelentést véglegesen 2016. február 3-án fogadták el.

26 2016. január 6-án a felperes kifejtette, hogy elutasítja, hogy találkozzon feletteseivel az EKB őt érintő, a 2015. évi ASBR eljárással kapcsolatos határozatának (a továbbiakban: 2015 ASBR határozat) átvétele céljából. Ezen elutasítás okán a 2015 ASBR határozatot postai úton küldték meg számára. Az említett határozat megállapítja, hogy mivel a felperes teljesítményét elégtelennek minősítették, semmilyen illetményemelés nem jár neki. A felettesei a 2016. január 7-i elektronikus levélben tájékoztatták őt, hogy miként az értékelő beszélgetés, úgy a 2015 ASBR határozat közlése is a személyzet és a felettesek közötti rendszeres érintkezés körébe tartozik, amelyekben az IPSO részvétele nem helyénvaló. A felperes felettesei kijelentették, hogy a felperes rendelkezésére állnak, hogy találkozzanak vele, és elmagyarázzák neki az említett határozat hátterét.

27 2016. március 4-én a felperes a vitatott értékelő jelentést és a 2015 ASBR határozatot közigazgatási jogorvoslat útján vitatta, amely jogorvoslatot a 2016. május 2-i határozattal elutasították.

28 2016. június 28-án a felperes panaszt nyújtott be a közigazgatási jogorvoslatának elutasítása ellen. E panaszt az EKB elnöke 2016. szeptember 15-i határozatával elutasította.

Az eljárás és a felek kérelmei

29 A Törvényszék Hivatalához 2016. november 24-én benyújtott keresetlevelével a felperes előterjesztette a jelen keresetet.

30 A felperes által a Törvényszék eljárási szabályzatának 66. cikke alapján benyújtott kérelem folytán a Törvényszék 2017. január 17-i határozatában helyt adott a névtelenség iránti kérelemnek, és úgy határozott, hogy a felperes nevét a jelen ítélet nyilvános változatából kihagyja.

31 Tekintve, hogy a felek nem kérték tárgyalás megtartását az eljárási szabályzat 106. cikkének (1) bekezdése alapján, a Törvényszék (kilencedik tanács), mivel úgy vélte, hogy az ügy iratai alapján elegendő információval rendelkezik, úgy határozott, hogy a keresetről az eljárási szabályzat 106. cikkének (3) bekezdése értelmében az eljárás szóbeli szakaszának mellőzésével határoz.

32 A felperes keresetében azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a jelen keresetet nyilvánítsa elfogadhatónak és megalapozottnak;

– ennek következtében:

  – semmisítse meg a vitatott értékelő jelentést és a 2015 ASBR határozatot;

– amennyiben szükséges, semmisítse meg a közigazgatási jogorvoslatot, illetve a felperes panaszát elutasító, 2016. május 2-i és 2016. szeptember 15-i határozatot;

– kötelezze az alperest a méltányosan megállapított 15 000 euró nem vagyoni kár megtérítésére;

– az EKB-t kötelezze valamennyi költség viselésére.

33 Az EKB azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetet;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

34 A vitatott értékelő jelentés megsemmisítésére irányuló kereseti kérelme alátámasztása érdekében a felperes három jogalapra hivatkozik, amelyek az alábbiakon alapulnak: egyrészről az EKB értékelési útmutatójának (Guide to the ECB appraisal), a védelemhez való jognak és a gondoskodási kötelezettségnek a megsértésén, többek között azáltal, hogy az EKB megtagadta tőle azt a lehetőséget, hogy az értékelő beszélgetésére szakszervezeti képviselő kísérje el, másrészről az objektivitás és a pártatlanság szabályának és az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikkének a megsértésén, többek között azáltal, hogy a 2. számú értékelő olyasmiket fejezett ki vele kapcsolatban, amelyek azt mutatják, hogy nem képes objektív és pártatlan módon ellátni értékelői szerepét, és harmadszor nyilvánvaló értékelési hibákon.

35 A 2015 ASBR határozat megsemmisítésére irányuló kereseti kérelme alátámasztása érdekében a felperes két jogalapra hivatkozik, amelyek közül az első a 2015 ASBR határozat alapjául szolgáló vitatott értékelő jelentés jogellenes jellegén, míg a második az ASBR-re vonatkozó, az EKB „The Annual Salary and Bonus Review” című dokumentumában található iránymutatásnak és az Alapjogi Charta 41. cikkének a megsértésén alapul, amennyiben a 2015 ASBR határozat nem tartalmaz indokolást, és őt előzetesen nem hallgatták meg.

36 A felperes nem hivatkozik különös jogalapokra a közigazgatási jogorvoslatát, illetve a panaszát elutasító, 2016. május 2-i és 2016. szeptember 15-i határozat megsemmisítésére irányuló kereseti kérelem kapcsán.

A közigazgatási jogorvoslatot, illetve a panaszt elutasító, 2016. május 2-i és 2016. szeptember 15-i határozat megsemmisítésére irányuló kérelemről

37 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a formálisan valamely panasz elutasításáról szóló határozat ellen irányuló kérelem magában foglalja azon aktusnak a Törvényszék előtti megtámadását, amellyel szemben a panaszt benyújtották, ha a kérelem mint olyan nem bír önálló tartalommal (lásd ebben az értelemben: 1989. január 17-i Vainker kontra Parlament ítélet, 293/87, EU:C:1989:8, 8. pont; 2006. április 6-i Camós Grau kontra Bizottság ítélet, T-309/03, EU:T:2006:110, 43. pont).

38 A jelen ügyben, tekintve, hogy a közigazgatási jogorvoslatot, illetve a panaszt elutasító, 2016. május 2-i és 2016. szeptember 15-i határozat csupán megerősíti a vitatott értékelő jelentést és a 2015 ASBR határozatot, meg kell állapítani, hogy a 2016. május 2-i és 2016. szeptember 15-i határozat megsemmisítésére irányuló kérelem nem bír önálló tartalommal, és ennélfogva nem kell konkrétan e határozatok felől döntést hozni, még ha a vitatott értékelő jelentés jogszerűségének vizsgálatakor

figyelembe is kell majd venni az említett határozatokban szereplő indokolást (lásd ebben az értelemben: 2009. december 9-i Bizottság kontra Birkhoff ítélet, T-377/08 P, EU:T:2009:485, 58. és 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

A vitatott értékelő jelentés megsemmisítésére irányuló kérelemről

Az EKB értékelési útmutatójának, a védelemhez való jognak és a gondoskodási kötelezettségnek a megsértésén alapuló első jogalapról

39 A felperes azt állítja, hogy az EKB értékelési útmutatóját három okból sértették meg, ezen okok először is – értékelő beszélgetés hiányában – a párbeszéd állítólagos hiányán alapulnak, amely szerinte sérti a védelemhez való jogát; másodszor azon, hogy a vitatott értékelő jelentés nem nevesíti a javításra irányuló eszközöket, és nem tűz ki célokat, amely szerinte sérti a gondoskodási kötelezettséget; harmadszor pedig azon, hogy a vitatott értékelő jelentés elkészítésében állítólagosan nem működött közre harmadik felettes személy.

40 Az első jogalapnak az EKB értékelési útmutatójának megsértésén, a párbeszéd állítólagos hiányán és a védelemhez való jog megsértésén alapuló első részét illetően a felperes lényegében azt állítja, hogy az EKB értékelési útmutatója szerint az EKB személyi állománya tagjainak lehetőségük van arra, hogy az értékelő beszélgetésen egy szakszervezeti képviselő segítse őket, és az 1. számú értékelő azáltal, hogy megtagadta tőle ilyen személy jelenlétét ezen a megbeszélésen, *de facto* megfosztotta őt az említett útmutatóban előírt értékelő beszélgetéstől, és megsértette a védelemhez való jogát.

41 Az EKB vitatja ezeket az érveket.

42 E tekintetben először is meg kell jegyezni, hogy az EKB útmutatójának jogi természetét illetően kitűnik az ítélkezési gyakorlatból, hogy noha az iránymutatások nem minősíthetők olyan jogszabálynak, amelyet az adminisztrációnak figyelembe kell vennie, tájékoztató jellegű, követendő gyakorlati magatartási szabályoknak minősülnek, amelyektől az adminisztráció adott esetben nem térhet el anélkül, hogy az egyenlő bánásmód elvével összeegyeztethető indokokat adna. A kérdéses intézmény ugyanis e magatartási szabályok elfogadásával, valamint azáltal, hogy azok közzétételével kinyilvánította, hogy konkrét esetekben alkalmazza azokat, a mérlegelési jogkörének gyakorlása tekintetében korlátozta magát, és e szabályoktól csak úgy térhet el, ha adott esetben vállalja, hogy az általános jogelveknek – mint például az egyenlő bánásmód vagy a bizalomvédelem elvének – megsértése miatt szankcionálják. Ezért nem zárható ki, hogy e magatartási szabályok – bizonyos körülmények esetén és a tartalmuktól függően – általános hatállyal rendelkezzenek, és joghatásokat válthassanak ki (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 18-i Wahlström kontra Frontex ítélet, T-653/13 P, EU:T:2015:652, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2017. október 19-i Possanzini kontra Frontex ítélet, T-686/16 P, nem tették közzé, EU:T:2017:734, 43. pont).

43 A jelen ügyben először is meg kell állapítani, hogy a felperes megtagadta az értékelő beszélgetésen való részvételt, noha az EKB értékelési útmutatója szerint ez számára kötelező lett volna. Az említett útmutató ugyanis úgy rendelkezik, hogy „az értékelt személyeknek részt kell venniük az értékelő beszélgetésen, és feletteseiktől visszajelzéseket kell kapniuk.”

44 Másfelől meg kell állapítani, hogy kitűnik az EKB értékelési útmutatójából, hogy az értékelő beszélgetés csupán az értékelt személy és az értékelő jelenlétét feltételezi. Az említett útmutató ugyanis az alábbiak szerint rendelkezik:

„[A]z értékelő beszélgetések főszabály szerint kétoldalúan folynak, az első értékelő és az értékelt személy között. Ha a munka szervezése olyan, hogy az értékelt személy egynél több felettessel szemben tartozik felelősséggel, az első értékelő begyűjti a többi felettes hozzájárulását, és csatolja azokat a formanyomtatványhoz. Ha szükségesnek mutatkozik, további értékelő beszélgetésekre kerülhet sor az értékelt személy és más felettesek között.”

45 Amint arra az EKB hivatkozik, a „főszabály szerint” kifejezés lehetővé teszi az általános szabály és a kivétel közti különbségtételt. Ekképpen, noha az értékelő beszélgetésnek kétoldalúnak kellene lennie, nem kizárt, hogy azon harmadik személy is részt vegyen. Márpedig, ellentétben azzal, amit a felperes állít, ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy az IPSO valamely képviselőjének jelenléte megengedett lenne. E tekintetben, és amint azt az EKB állítja, azon esetek köre, amelyekben a személyi állomány tagjainak lehetőségük van arra, hogy szakszervezeti képviselő segítségét vegyék igénybe, az EKB belső szabályzatainak bizonyos konkrét rendelkezéseire korlátozódik, amelyek mind vagy konfliktusos (egyedi jellegű viták, adminisztratív ellenőrzési, panasz- vagy jogorvoslati eljárás, adminisztratív vizsgálat), vagy érzékeny helyzetekkel kapcsolatosak (munkahelyi méltóságra vonatkozó szabályzattal kapcsolatos informális konfliktusrendezésre irányuló eljárás). E rendelkezések az EKB és az IPSO között létrejött egyetértési megállapodás 3. pontjának „Segítség a személyi állomány tagjainak” című d) pontja alatt kerültek összefoglalásra. Az értékelő beszélgetés nem tartozik a felsorolt esetek közé. A jelen ügyben nem vitatott, hogy a felperest M. L. elkísérhette az EKB és az IPSO között létrejött egyetértési megállapodás 3. d) pontjában kifejezetten említett, munkahelyi méltóságra vonatkozó eljárással kapcsolatos találkozókra. Az iratanyagból egyébiránt kitűnik, hogy a felperes és az 1. számú értékelő ténylegesen hatékonyan élni tudott az EKB értékelési útmutatójában „súlyos aggodalom vagy probléma esetére” előírt lehetőségekkel, azaz az Emberi erőforrások főigazgatóság és valamely személyzeti képviselő tanácsaival.

46 A felperes azon érve, amely szerint a valamely bizalmi személy jelenléte más intézményekben is bevett gyakorlat anélkül, hogy ezt bármely konkrét szabály rögzítené, egyáltalán nem gyengíti ezt az elemzést. Egyfelől a felperes semmilyen bizonyítékot nem hoz fel erre vonatkozóan. Másfelől nem bizonyított, hogy ezt a gyakorlatot követnék konfliktusos – mint például a szakmai alkalmatlanság megállapítása iránti eljárás vagy a fegyelmi eljárás során felmerülő – helyzeteken kívül is. Hasonlóképpen, az a tény, hogy az EKB 2017 januárjában állítólag azt ajánlotta a felperesnek, hogy vele együtt pártatlan megfigyelő, orvosi vagy szociális tanácsadó jelen legyen, tekintettel az ő [*bizalmas*], egyáltalán nem gyengíti ezt az elemzést.

47 Másodszor, meg kell állapítani, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az értékelő jelentést nem lehet véglegesen elfogadni anélkül, hogy az érintett tisztviselő lehetőséget kapott volna arra, hogy hasznosan meghallgassák, és az értékelő jelentés elkészítésével összefüggő eljárásnak a tisztviselővel való párbeszéd hiányából adódó szabálytalansága a meghallgatáshoz való jog megsértésének is minősül (lásd: 2015. június 30-i Z kontra Bíróság, F-64/13, EU:F:2015:72, 89. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 Ugyanis az ítélkezési gyakorlat szerint az értékelt és az értékelő közötti közvetlen kapcsolat előmozdítja az őszinte és mély párbeszédet, lehetővé téve az érdekelteknek egyrészről az esetleges véleménykülönbségek jellegének, okainak és terjedelmének pontos megállapítását, másrészről egymás kölcsönös megértését, különösen abban a helyzetben, ahol a súlyosan megromlott személyes helyzet helyreállítása szükséges (2015. június 30-i Z kontra Bíróság, F-64/13, EU:F:2015:72, 93. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az értékelő és az értékelt közötti közvetlen eszmecsere hiányában az értékelés nem töltheti be teljesen az emberierőforrás-gazdálkodásban és az érintett

szakmai támogatásában és fejlődésében játszott szerepét (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 18-i Wahlström kontra Frontex ítélet, T-653/13 P, EU:T:2015:652, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

49 Azonban meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a felperest kétszer is meghívták az értékelő beszélgetésre. Az EKB értkelési útmutatója által előírt határidőre ezután kétszer is emlékeztették. Az Emberi erőforrások főigazgatóság tájékoztatta őt, hogy a munkahelyi méltóságra vonatkozó eljárás nem függeszti fel az értékelési eljárást. Az iratanyagból nem tűnik ki, hogy a felperes tett volna lépéseket annak érdekében, hogy megsürgesse az EKB igazgatósága személyzeti ügyekért felelős tagjának esetleges válaszát a szakszervezeti képviselőnek az értékelő beszélgetésen való jelenlétével kapcsolatban. Az sem tűnik ki az iratanyagból, hogy a felperes javasolt volna olyan kompromisszumot, amely nem foglalja magában az IPSO képviselőjét, annak érdekében, hogy megkönnyítse az 1. számú értékelővel való közvetlen eszmecserét az EKB értékelési útmutatójában előirányzott határidőn belül.

50 Meg kell tehát állapítani, hogy a felperes lehetőséget kapott arra, hogy hasznosan meghallgassák a vitatott értékelő jelentés véglegesítése előtt, és ő ezt visszautasította.

51 Ilyen körülmények között a felperes nem hivatkozhat arra a tényre, hogy azon indokkal vonta ki magát e megbeszélés alól, hogy az értékelővel fennálló feszült kapcsolata miatt tartott attól, és nem hivatkozhat olyan helyzetre sem, amelyet ő maga okozott, abból a célból, hogy a vitatott jelentés vagy az értékelési eljárás szabályszerűségét e tekintetben vitassa (lásd ebben az értelemben: 1988. február 9-i Picciolo kontra Bizottság ítélet, 1/87, EU:C:1988:67, 24. pont).

52 A jelen ügy körülményeire és a fenti 42–51. pontokban kifejtett megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy az EKB nem fosztotta meg a felperest az EKB értékelési útmutatója alapján előírt értékelő beszélgetéstől azáltal, hogy megtagadta tőle a szakszervezeti képviselő jelenlétét az értékelő beszélgetésén, és következésképpen nem sértette meg a védelemhez való jogát.

53 Ebből következően az első jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

54 A Törvényszék ezt követően célszerűnek véli megvizsgálni az objektivitás és a pártatlanság szabályának, valamint az Alapjogi Charta 41. cikkének megsértésén alapuló második jogalapot.

Az objektivitás és a pártatlanság szabályának, valamint az Alapjogi Charta 41. cikkének megsértésén alapuló második jogalapról

55 A felperes lényegében azt állítja, hogy a vitatott értékelő jelentés szabálytalan a 2. számú értékelő pártatlanságának állítólagos hiánya miatt. E tekintetben az ezen értékelő által négy – a kérelem A.12. mellékletének XVII., XXV. és XXXVI. iratában és az A.19. mellékletében szereplő – elektronikus levélben (a továbbiakban: vitatott iratok) tett megjegyzésekre hivatkozik, amelyek szerinte bizonyítják, hogy az értékelő már nem volt képes feladatait objektív és pártatlan módon ellátni.

56 A felperes – tömörebb módon – azt is állítja, hogy figyelembe véve a 3. számú értékelőnek, azaz a kirendelése alatti felettesének a 2. számú értékelő által jelentésbe foglaltak szerinti nyilatkozatait, a 3. számú értékelő, aki szintén negatív értékelést készített róla, nem volt képes őt objektív módon értékelni.

57 Végül a felperes megemlíti az 1. számú értékelővel fennálló feszültséget, valamint a munkahelyi méltóságra vonatkozó eljárást, és megjegyzi, hogy a vitatott értékelő jelentés más lehetett volna, ha az 1. számú értékelő pártatlansága biztosítva lett volna.

58 Az EKB vitatja a vitatott iratok elfogadhatóságát, valamint e második jogalap megalapozottságát.

– A vitatott iratok elfogadhatóságáról

59 Az EKB kérdést fogalmaz meg a vitatott iratok elfogadhatóságával, illetve azzal kapcsolatban, hogy a felperes milyen eszközöket alkalmazott annak érdekében, hogy azokhoz hozzájusson. Azonban nem kéri kifejezetten, hogy e dokumentumokat az iratanyagból távolítsák el.

60 Az EKB szerint az A.12. melléklet XVII. és XXV. iratában szereplő elektronikus levelek felettesek közötti, vezetői feladatuk ellátásával összefüggő, rendszeres levélváltások részei, és nem nyilvánosak. Az A.12. melléklet XXXVI. iratában szereplő elektronikus levél az EKB szerint a 2. számú értékelő és házastársa között a magánélet körébe tartozó eszmecsere keretében történt, bizalmas levélváltásnak minősül. Végül az A.19. mellékletben szereplő elektronikus levél a 2. számú értékelő és „coach”-a között az e szervezeti egység megfelelő működéséhez szükséges bizalmi kapcsolat keretében történő, személyes és bizalmas levélváltásnak minősül, amelyről az EKB szerint a felperesnek nem lenne szabad tudnia, és amelyet nem lenne joga felhasználni. Az EKB szerint az a tény, hogy az A.19. mellékletben szereplő elektronikus levelet névtelenül helyezték a felperes íróasztalára – ami az EKB számára kevéssé tűnik hihetőnek – nem befolyásolja az említett dokumentum természeténél fogva bizalmas jellegét, és nem igazolja, hogy a felperes azt a Törvényszék előtt felhasználja.

61 A felperes megjegyzi, hogy az A.19. mellékletet kivéve már a pert megelőző eljárás keretében megküldte a többi iratot az EKB-nak, anélkül, hogy ez utóbbi azokat megkérdőjelezte volna. Azt állítja, hogy „nem alkalmazott semmilyen eszközt, és nem tulajdonította el […] e leveleket”, amelyeket állítása szerint egyszerűen íróasztalára, illetve személyes fiókjába helyeztek, névtelenül. Úgy véli, hogy a vitatott iratok egyrészt lényegesek annak kimutatása érdekében, hogy a 2. számú értékelő nem rendelkezett az ahhoz szükséges pártatlansággal és objektivitással, hogy vele összefüggésben lévő feladatait ellássa, másrészt ezen iratok meghatározó jelentőségűek, mivel szükségesek a hivatkozott kifogás megalapozottságának bizonyításához.

62 Az EKB a vitatott iratok elfogadhatóságát három jogalapra hivatkozva kérdőjelezi meg, azaz mindenekelőtt az A.12. melléklet XVII. és XXV. iratában szereplő elektronikus levelek belső jellege alapján, továbbá az A.12. melléklet XXXVI. iratában és az A.19. mellékletben szereplő elektronikus levelek bizalmas és személyes jellege alapján, és végül azon körülmény alapján, hogy e négy dokumentumot szerinte jogellenesen szerezték meg.

63 E tekintetben meg kell állapítani, hogy sem a kérdéses dokumentumok esetleges bizalmas jellege, sem pedig az, hogy azokat esetlegesen jogellenes módon szerezték meg, főszabály szerint nem képezi akadályát annak, hogy a dokumentumok továbbra is az iratok között maradjanak. Egyrészről ugyanis nem létezik olyan rendelkezés, amely kifejezetten megtiltja a jogellenesen megszerzett bizonyítékok figyelembevételét (lásd ebben az értelemben: 2015. május 12-i Dalli kontra Bizottság ítélet, T-562/12, EU:T:2015:270, 47. pont; lásd továbbá a versenyjog keretében: 2016. szeptember 8-i Goldfish és társai kontra Bizottság ítélet, T-54/14, EU:T:2016:455, 44. és 76. pont).

64 Ily módon bizonyos helyzetekben a felperesnek nem kellett bizonyítania, hogy a keresetének alátámasztása érdekében hivatkozott bizalmas dokumentumot jogszerű úton szerezte meg. A Törvényszék a védendő érdekek mérlegelése során úgy ítélte meg, hogy vizsgálni kell, hogy különleges körülmények, mint például a dokumentum előterjesztésének meghatározó jellege a megtámadott jogi aktus elfogadására vonatkozó eljárás szabályszerűségének ellenőrzése szempontjából (lásd ebben az értelemben: 2001. március 6-i Dunnett és társai kontra EBB ítélet, T-192/99, EU:T:2001:72, 33. és 34. pont), vagy a hatáskörrel való visszaélés fennállásának a megállapítása szempontjából (lásd ebben az értelemben: 1996. február 29-i Lopes kontra Európai Unió Bírósága ítélet, T-280/94, EU:T:1996:28, 59. pont) igazolják-e a dokumentum iratanyagból való eltávolításának mellőzését (2008. július 8-i Franchet és Byk kontra Bizottság ítélet, T-48/05, EU:T:2008:257, 79. pont; 2009. október 2-i Észtország kontra Bizottság ítélet, T-324/05, EU:T:2009:381, 54. pont; 2015. május 12-i Dalli kontra Bizottság ítélet, T-562/12, EU:T:2015:270, 48. pont).

65 Másrészről a Bíróság nem zárta ki, hogy bizonyos esetekben még belső dokumentumok is szerepelhetnek jogszerűen az ügy iratai között (2009. október 2-i Észtország kontra Bizottság ítélet, T-324/05, EU:T:2009:381, 55. pont; 2015. május 12-i Dalli kontra Bizottság ítélet, T-562/12, EU:T:2015:270, 47. pont).

66 Végül meg kell állapítani, hogy az ítélkezési gyakorlatból kitűnően a belső dokumentumoknak az iratanyagban tartását lehetővé tevő körülmények különösen azok, amelyek az esetlegesen jogellenesen megszerzett dokumentumoknak ügyiratban való tartásakor figyelembe vehetők, valamint a fenti 64. pontban említett körülmények (2001. március 6-i Dunnett és társai kontra EBB ítélet, T-192/99, EU:T:2001:72, 33. pont; 2009. október 2-i Észtország kontra Bizottság ítélet, T-324/05, EU:T:2009:381, 56. pont).

67 Ami a védendő értékek mérlegelését illeti, figyelembe kell venni a vitatott iratok – amelyek eredetisége nem került megkérdőjelezésre – bizonyító erejét, a megszerzésük körülményeit és e dokumentumok belső, bizalmas vagy személyes jellegét.

68 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a felperes azt állítja, hogy „nem alkalmazott semmilyen eszközt, és nem tulajdonította el” a vitatott iratokat, amelyeket állítása szerint egyszerűen „íróasztalára, illetve személyes fiókjába helyeztek, névtelenül”. Noha az EKB számára ez kevéssé tűnik hihetőnek, nem került bizonyításra, hogy a felperes maga jogellenesen tett szert az elektronikus levelekre (lásd ebben az értelemben: 2015. május 12-i Dalli kontra Bizottság ítélet, T-562/12, EU:T:2015:270, 49. pont).

69 Egyébiránt a Törvényszék megállapítja, hogy az EKB semmilyen érvet vagy bizonyítékot nem adott elő az említett iratok megszerzése jogellenességének vagy annak bizonyítása érdekében, hogy a felperes tudomással bírt arról, hogy milyen módon szerezték meg a vitatott iratokat. Az iratanyagból ugyanis nem tűnik ki, hogy az EKB – akár a pert megelőző eljárás, akár a jelen kereset benyújtását követően – bármilyen vizsgálatot indított volna annak meghatározása érdekében, hogy a vitatott iratok hogyan kerültek a felperes birtokába. A jelen ügy körülményei eltérnek tehát a 2008. május 8-i Suvikas kontra Tanács ítélet (F-6/07, EU:F:2008:55) alapjául szolgáló ügy körülményeitől. Az említett, kiválasztási eljárással kapcsolatos ügyben biztonsági vizsgálatot indítottak két nappal azután, hogy a felperes a felülvizsgálatra irányuló kérelme kiegészítéseképpen olyan dokumentumokat küldött meg az Európai Unió Tanácsának, amelyekre részben kiterjed a vizsgabizottság eljárásának titkossága. Bebizonyosodott egyrészt, hogy a felperes egyik kollégája a kiválasztási bizottság egyik tagjának távollétében bement ez utóbbi irodájába, engedély nélkül lefénymásolta az íróasztalán található dokumentumokat, és megküldte azokat a felperesnek, másrészt hogy a felperes a kereset és mellékleteinek benyújtásakor tudomással bírt arról, hogy az említett kolléga milyen módon szerezte meg a kérdéses dokumentumokat (2008. május 8-i Suvikas kontra Tanács ítélet, F-6/07, EU:F:2008:55, 25. és 67. pont).

70 A Törvényszék kétségkívül megjegyzi, hogy a jelen ügy körülményeihez hasonló körülmények között a felperes, valamint bármely józan belátással bíró személy azt gondolhatja, hogy a vitatott iratokat jogellenesen szerezték meg, és kétsége merülhet fel azon személy szakmai magatartásának elfogadható jellegével összefüggésben, aki azokat megszerezte (lásd ebben az értelemben és analógia útján: 2008. május 8-i Suvikas kontra Tanács ítélet, F-6/07, EU:F:2008:55, 67. pont).

71 Azonban megállapítható, hogy a vitatott iratok megszerzésének körülményeit nem bizonyították.

72 Továbbá meg kell állapítani egyrészt, hogy a vitatott iratokra pontosan annak bizonyítására szolgáló utalásként hivatkoztak, hogy a 2. számú értékelő nem volt képes feladatát objektív és pártatlan módon ellátni, másrészt, hogy a felperes szerint ezen iratok meghatározó jelentőségűek és szükségesek a hivatkozott kifogás megalapozottságának bizonyításához.

73 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy az A.12. melléklet XVII. és XXV. iratában szereplő elektronikus levelek belső jellege nem képezi akadályát e dokumentumok elfogadhatóságának (lásd a fenti 63., 65. és 66. pontot). Ami az A.12. melléklet XXXVI. iratában és az A.19. mellékletben szereplő elektronikus leveleket illeti, bár e dokumentumok a 2. számú értékelő számára személyes és bizalmas jellegűnek minősülhetnek, ezek kizárólag szakmai problémákról szólnak, ezeket az EKB által a személyi állományának tagjai részére rendelkezésre bocsátott elektronikus levelezőrendszerről küldték, és „tárgy” rovatukban semmilyen utalás nem található a személyes vagy magánjellegükre vonatkozóan.

74 Meg kell jegyezni, hogy a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése óta figyelembe kell venni az Európai Unió Alapjogi Chartáját, amely az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésének első albekezdése szerint „ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések”. Egyébiránt az EUSZ 6. cikk (3) bekezdése megerősíti, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) által biztosított alapvető jogok az uniós jogrend részét képezik mint annak általános elvei.

75 Az Alapjogi Charta 52. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy amennyiben ez olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az EJEE-ben biztosítottaknak, a Chartában elismert jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek ezen egyezményben szerepelnek. Az e cikkhez fűzött magyarázat szerint a biztosított jogok tartalmát és terjedelmét nemcsak az EJEE szövege határozza meg, hanem különösen az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata is (2010. december 22-i DEB-ítélet, C-279/09, EU:C:2010:811, 35. pont).

76 Igaz, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának a közelmúltban lehetősége volt emlékeztetni arra, hogy a munkahelyről küldött elektronikus levelek az EJEE 8. cikke alá (EJEB, 2018. február 22., Libert kontra Franciaország, CE:ECHR:2018:0222JUD000058813, 24. §), és ekképpen a „magánélet” és a „levelezés” fogalma alá tartozhatnak. Mindazonáltal kitűnik ugyanezen ítéletből, hogy a magánéletbe történő beavatkozás nem mindig minősül az EJEE 8. cikke megsértésének (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2018. február 22., Libert kontra Franciaország, CE:ECHR:2018:0222JUD000058813, 37., 46. és 53. §).

77 A jelen ügyben az A.12. melléklet XXXVI. iratában és az A.19. mellékletben szereplő elektronikus leveleket illetően meg kell állapítani, hogy az EKB egyetlen érvet sem hozott fel az Alapjogi Charta – az EJEB 8. cikke (1) bekezdésének megfelelő – 7. cikkében biztosított, magán- és családi élet, illetve a kapcsolattartás tiszteletben tartásához való joggal összefüggésben. Ami az ezen elektronikus levelek közül az elsőt illeti, az EKB annak állítására szorítkozott, hogy az a 2. számú értékelő és házastársa között a magánélet körébe tartozó eszmecsere keretében történt, bizalmas levélváltásnak minősül. Ami az ezen elektronikus levelek közül a másodikat illeti, az EKB ugyanilyen szűkszavúan annak állítására szorítkozott egyfelől, hogy az a 2. számú értékelő és „coach”-a között a szervezeti egység megfelelő működéséhez szükséges bizalmi kapcsolat keretében történt, személyes és bizalmas levélváltásnak minősül, amelyről az EKB szerint a felperesnek nem kellene tudnia, és amelyet nem lenne joga felhasználni, másfelől, hogy az a tény, hogy e levelet névtelenül helyezték a felperes íróasztalára, nem igazolja, hogy a felperes azt a Törvényszék előtt felhasználja.

78 Ezenkívül, amint az a fenti 63. pontban hivatkozásra került, nincs olyan uniós jogi rendelkezés, amely kifejezetten megtiltaná, hogy bírósági eljárásban figyelembe vegyenek jogellenesen szerzett bizonyítékokat (lásd ebben az értelemben: 2016. szeptember 8-i Goldfish és társai kontra Bizottság ítélet, T-54/14, EU:T:2016:455, 76. pont).

79 Végül az A.12. melléklet XXXVI. iratában és az A.19. mellékletben szereplő elektronikus levelek bizalmas jellege szintén nem képezi akadályát annak, hogy a jelen eljárásban elfogadhatók legyenek (lásd a fenti 63., 65. és 66. pontot).

80 Másodszor meg kell jegyezni, hogy az EKB elutasítja a 2. számú értékelő pártatlanságának hiányán alapuló érvet. A vitatott iratok ennélfogva bizonyíthatják a felperes által felrótt tényeket, és szükségesek a vitatott értékelő jelentés szabályszerűségének vizsgálatához. A jelen ügy körülményei e tekintetben is eltérnek tehát a 2008. május 8-i Suvikas kontra Tanács ítélet (F-6/07, EU:F:2008:55) alapjául szolgáló ügy körülményeitől. Az említett ügyben ugyanis a Tanács kifejezetten elismerte a felperes által azon érvelése alátámasztása érdekében felhozott tényeket, amely szerint a kiválasztási eljárás szabálytalan volt. A Törvényszék tehát arra a következtetésre jutott, hogy bizonyos dokumentumokra nincs szükség a szóban forgó kiválasztási eljárás szabályszerűségének vizsgálata érdekében (2008. május 8-i Suvikas kontra Tanács ítélet, F-6/07, EU:F:2008:55, 68. pont).

81 Végül a felperes azt állítja – anélkül, hogy vitatnák –, hogy az A.19. mellékletet kivéve már a pert megelőző eljárás keretében megküldte a többi vitatott iratot az EKB-nak anélkül, hogy ez utóbbi azokat megkérdőjelezte volna. E tekintetben meg kell állapítani, hogy a közigazgatási jogorvoslatot elutasító 2016. május 2-i határozat nem tesz kifejezetten utalást az említett iratokra. A panaszt elutasító 2016. szeptember 15-i határozat megjegyezte, hogy a felperes állítása szerint a vitatott értékelő jelentést az objektivitás, a semlegesség és a pártatlanság nyilvánvaló hiánya jellemzi, és hogy a felperes benyújtott dokumentumokat, amelyek állítólagosan igazolják a felettesei „megtorló” szándékát vele szemben. Az említett határozat megállapítja, hogy a vitatott értékelő jelentés tartalma egyáltalán nem utal megtorló szándékra vagy hatáskörrel való visszaélésre, és hogy a bemutatott bizonyítékok önmagukban nem teszik lehetővé hatáskörrel való visszaélés megállapítását.

82 Figyelembe véve e megfontolásokat, és tekintettel a jelen jogvita különös körülményeire, a vitatott iratok jellegére és a fenti 63–66. és 78. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatra, meg kell állapítani, hogy a vitatott iratok elfogadhatók.

– Az objektivitás és a pártatlanság szabályának, valamint az Alapjogi Charta 41. cikkének megsértésén alapuló második jogalap megalapozottságáról

83 Először is, a felperes azt állítja, hogy a 2. számú értékelő vele szemben többször olyan értékeléseket fogalmazott meg, amelyek túlmennek azon, amit az egységvezető és a második értékelő a vele szembeni elfogultság és előítélet kinyilvánításával kifejezésre juttathat. Következésképpen a szubjektív pártatlanságra vonatkozó követelmény szerinte nem volt biztosítva.

84 A felperes konkrétabban az alábbiakra hivatkozik:

– arra a tényre, hogy abban a 2015. július 16-i elektronikus levélben, amelyet a 2. számú értékelő a házastársának küldött (az A.12. melléklet XXXVI. irata), a szóban forgó értékelő:

  – állítólag beszámolt arra irányuló szándékáról, hogy megkéri az EKB igazgatóságának valamely tagját, hogy „[a felperest] mentse fel”, esetét az alulteljesítés példájaként beállítva;

  – megemlítette azt a tényt, hogy a felperes vitatta korábbi határozatait, valamint az 1. számú értékelő határozatait is, amit állítólag negatívan értékelt;

  – azt állította, hogy a felperesnek szerinte olyan rossz híre van, hogy egyik szervezeti egység sem tartana rá igényt, ideértve a [*bizalmas*] főigazgatóságot is, amelyikhez kirendelték, amiatt a „kellemetlenség” („mess”) miatt, amelyet ott okozott;

– arra a tényre, hogy a 2. számú értékelő 2015. június 11-én az iratanyag A. 19. mellékletében szereplő elektronikus levélben az alábbiakat írta a „coach-ának”: „a puszta gondolat, hogy visszajön a [*bizalmas*] egységre, feldühít” (the sheer thought of her coming back makes me angry); „ez

nagyon feldühít engem” (it just makes me very angry); „meg kell találnom, milyen módszerekkel tudom a ránk, és különösen a rám gyakorolt hatását korlátozni” (I have to think of ways to limit her impact on us and myself, in particular);

– arra a tényre, hogy a 2. számú értékelő a 2015. március 20-i elektronikus levélben (az A.12. melléklet XVII. irata) állítólag negatív értékeléseket fogalmazott meg vele kapcsolatban, és hogy abban állítólag azt adta elő, hogy a 3. számú értékelő szerinte kijelentette, hogy ellenzi a felperes kirendelését;

– arra a tényre, hogy a 2. számú értékelő 2015. február 9-én az A.12. melléklet XXV. iratában szereplő elektronikus levélben a „[*bizalmas*]” főigazgatóság felső vezetése három tagjának írt, meglepődve azon, hogy a felperes szerepel a [*bizalmas*] projekthez fűződő alkalmazottak listáján, „tekintve, hogy Önök ismerik a [felperes] teljesítményét az EKB-ban” ([g]iven that you know about [the applicant’s] performance here in the Bank), és arra a tényre, hogy a 2. számú értékelő szerinte ekképpen minden szervezett és átlátható eljárást mellőzve közölte az EKB felső vezetésével, hogy a teljesítménye rossz, hogy az e projektben való részvétele kifogásolható, illetve hogy arra képtelen, továbbá hogy nincsen joga abban részt venni az állítólagosan elégtelen teljesítménye miatt;

– arra a tényre, hogy a félidős értékeléséről készült jegyzőkönyvről szóló, 2015. április 14-i elektronikus levélben a 2. számú értékelő állítólag azt írta, hogy inkább nem tartana megbeszélést vele, megemlítve a következőket: „[T]akarékossági szempontokat megfontolva, miért erőltetném a párbeszédet, amikor tudva lévő, hogy az álláspontjaink szöges ellentétben állnak egymással?” (In the spirit of economising, why should I insist on talking to her when we know that her position and our position are orthogonal?).

85 A felperes szerint a vitatott értékelő jelentésben foglalt értékeléseket az Alapjogi Charta 41. cikkében megkövetelt pártatlanság követelménye ilyen megsértésének fényében kell értékelni, és ezen értékelések mások lehettek volna, ha mind a 2. számú értékelő, mind az 1. számú értékelő pártatlansága biztosított lett volna. E tekintetben a felperes kiemel a 2. számú értékelő által a vitatott értékelő jelentés 5.2. pontjában tett bizonyos észrevételeket, többek között az alábbiakat illetően:

– a tisztességes magatartásának állítólagos hiánya, amennyiben állítólagosan megkerülte a feletteseit;

– azon tény, hogy vitatta a 2014. évi értékelő jelentést és a 2014 ASBR határozatot, amit a 2. számú értékelő állítólag a [*bizalmas*] főigazgatósághoz történő kirendelést akadályozó tényezőként értékelt;

– azon tény, hogy állítólag megkísérelte a felelősséget a feletteseire hárítani;

– azon tény, hogy állítólag „rosszul sikerült” a kirendelése;

– azon tény, hogy állítólag nem teljesített megfelelően, mivel teljesítménye nem érte el azt a szintet, amelyet valamely [*bizalmas*] el lehetne várni.

86 A felperes szerint a 2. számú értékelő közléseivel és harmadik felek felé irányuló közléseinek tartalmával nemcsak, hogy olyanokat terjesztett róla, amelyek sértik a jóhírnevét, hanem ezt rágalmazó módon is tette.

87 Másodszor, a felperes azt állítja, hogy a 3. számú értékelő nem volt képes objektív módon értékelni őt, mivel az egyik vitatott irat, a 2015. március 20-i elektronikus levél (az A.12. melléklet XVII. irata) szerint a 3. számú értékelő állítólag kijelentette, hogy ellenzi a kirendelést, utalva egy „ügyre” – azaz a felperes által zaklatás miatt tett panaszra, amely végül nem járt sikerrel –, amelyet állítólag akkor követett nyomon, amikor a [*bizalmas*] főigazgatóságon dolgozott.

88 Harmadszor a felperes azt állítja, hogy a vitatott értékelő jelentés más lehetett volna, ha az 1. számú értékelő pártatlanságát biztosították volna.

89 Az EKB azt állítja, hogy a második jogalap nem megalapozott. Először is, a felperes nem mutatott be bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy a 2. számú értékelő ne lett volna objektív és pártatlan. Az EKB szerint, noha az iratanyag néhány iratából kitűnik, hogy a felperes frusztrációt kelthetett a 2. számú értékelőben, és talán a 3. számú értékelőben is, e frusztráció nem személyes érzésből következik, hanem szakmai keretek között a felperes mennyiségi és minőségi teljesítménye kapcsán felmerülő fáradtság és lemondás következménye, ami nem a pártatlanság és az objektivitás hiányáról tanúskodik. Az EKB szerint a 2. számú értékelő az egységvezetői feladatai keretein belül maradt, az egységért felelős személyként, ügyelve az intézménye megfelelő működésére. Felettesi felelősségét teljességében gyakorolva az EKB szerint a 2. számú értékelő kifejezte mind véleményét, mind aggodalmát a szervezeti egységén felmerült káros helyzettel kapcsolatban. Ezt követően az EKB azt állítja, hogy akár problémát okozott a 2. számú értékelő magatartása, akár nem, beavatkozásának nem volt hatása a felperes általános értékelésére, mivel a 2. számú értékelő mint második értékelő csupán megerősítette az 1. számú értékelő által megfogalmazott kritikákat, akinek pártatlansága állítólagos hiányát nem bizonyították. Végül a felperes azon állítása, amely szerint a vitatott értékelő jelentés más lehetett volna, ha joga lett volna objektív és pártatlan második értékelőhöz, az EKB szerint a pártatlanság hiányának vélelmén alapul, és pusztán spekulatív állítás marad.

90 Elöljáróban először is meg kell állapítani, hogy az azon alapuló kifogás, hogy a 2. számú értékelő által a házastársának címzett, 2015. július 16-i elektronikus levél (az A.12. melléklet XXXVI. irata) rágalmazó pletykát terjesztett volna a felperesről, nem lehet sikeres. E kifogás nem tartalmaz egyetlen pontosítást sem, amely alapján annak megalapozottsága értékelhető lenne. Egyébiránt a szóban forgó elektronikus levél nem nevezi nevén a felperest. Ezenfelül nem tűnik ki az iratanyagból, hogy a 2. számú értékelő e levelet a házastársán kívül más címzetteknek is elküldte volna, és maga a felperes az, aki azt az iratanyaghoz csatolta a pert megelőző eljárás szakaszában és a jelen keresetben.

91 Másodszor, az 1. számú értékelő és a 2. számú értékelő pártatlanságának állítólagos hiányát illetően meg kell állapítani, hogy a felperes semmilyen bizonyítékkezdeményt nem mutat fel ennek alátámasztására, illetve semmilyen részletes érvelést nem fejt ki e kifogások bizonyítása érdekében. Az 1. számú értékelő esetében a felperes az esetleges feszültségekre, nézeteltérésekre és a munkahelyi méltóságra vonatkozó eljárásra való hivatkozásra szorítkozik. A 3. számú értékelő esetében a felperes megelégszik azzal, hogy általános következtetést von le az iratanyag egyik iratában szereplő, elmondás alapján megismert kijelentésekből. E tényszerű állításokat nem támasztják alá egyfelől kellőképpen pontos, objektív és egybevágó tényezők sem, amelyek jellegüknél fogva megerősítenék azok valóságtartalmát vagy valószínűsíthetőségét, másfelől olyan pontosítások vagy érvelések sem, amelyek lehetővé tennék a megalapozottságának értékelését (lásd: 2001. március 6-i Connolly kontra Bizottság ítélet, C-274/99 P, EU:C:2001:127, 113. pont). Ebből következően a fellebbező által előadott két kifogást mint megalapozatlant el kell utasítani.

92 Ezenfelül meg kell állapítani, hogy minden értékelési eljáráshoz hozzátartozik, hogy az adott esetben olyan következtetésekre jut, amelyek nem felelnek meg az érintett elvárásainak. Továbbá minden csoport vagy szervezeti egység vezetéséhez hozzátartozik, hogy információcserére kerül sor – akár szóban, akár írásban, informális vagy formális jelleggel – a felettesek között, illetve az emberi erőforrások szervezeti egységével a csoport vagy a szervezeti egység működéséről, valamint az elért eredményekről és a felmerült nehézségekről. Ennélfogva az ilyen következtetések es az ilyen információcserék önmagukban nem minősülnek rágalmazó jellegűnek.

93 A 2. számú értékelő pártatlanságának és objektivitásának hiányán alapuló kifogást illetően emlékeztetni kell arra, hogy az Alapjogi Charta 41. cikke (1) bekezdésének megfelelően mindenkinek joga van többek között ahhoz, hogy ügyeit az Unió intézményei részrehajlás nélkül intézzék. Ez a pártatlanságra vonatkozó követelmény magában foglalja többek között a szubjektív pártatlanságot, amely megköveteli, hogy az előválogató bizottság tagjai ne tanúsítsanak személyes elfogultságot vagy előítéletet, azzal, hogy

– az ellenkezője bizonyításáig – a személyes pártatlanságra vonatkozó vélelem áll fenn (2017. december 5-i Spadafora kontra Bizottság ítélet, T-250/16 P, nem tették közzé, EU:T:2017:866, 74. és 75. pont; lásd továbbá analógia útján: 2012. december 13-i Bizottság kontra Strack ítélet, T-197/11 P és T-198/11 P, EU:T:2012:690, 113. pont).

94 Ezenfelül, amint arra a felek emlékeztettek, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, még ha nem is zárható ki, hogy a tisztviselő és a felettese közötti nézeteltérések a felettesnél bizonyos ingerültséget keletkeztethetnek, önmagában ez a lehetőség nem foglalja magában, hogy a felettes már nem képes tárgyilagosan értékelni az érintett személy érdemeit. Ezenkívül az ítélkezési gyakorlat alapján még az sem vonhatja kétségbe a lelki zaklatás miatt az alkalmazott által benyújtott panaszban megjelölt személy pártatlanságát, ha azt az alkalmazott azon tisztviselő ellen nyújtotta be, akinek értékelnie kell a szakmai teljesítményét (lásd: 2015. június 30-i Z kontra Európai Unió Bírósága ítélet, F-64/13, EU:F:2015:72, 71. pont, valamint azt ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

95 Egyébiránt kitűnik az ítélkezési gyakorlatból, hogy a felettesek számára kizárólag az teszi lehetővé, hogy a lehető legmegfelelőbb értékelést adhassák a személyi állomány felügyeletük alatt dolgozó tagjainak tevékenységeiről, ha bevonják őket az irányításuk alatt dolgozó személyek szakmai tevékenységébe (lásd ebben az értelemben: 2015. június 30-i Z kontra Bíróság ítélet, F-64/13, EU:F:2015:72, 72. pont, valamint azt ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Azon érv elfogadása esetén, amely szerint sem az egységvezető, sem azon szervezeti egység vezetésének tagjai nem vehetnek részt az értékelési eljárásban, amelyhez a személyi állomány egyik tagját beosztották, az olyan helyzethez vezetne, amelyben nem lenne biztosított a személyi állomány tagja teljesítményének és a szolgálati egységen tanúsított magatartásának megfelelő értékelése (lásd ebben az értelemben: 2015. június 30-i Z kontra Bíróság ítélet, F-64/13, EU:F:2015:72, 72. pont).

96 Végül az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az értékelő jelentés az értékelő szabadon megfogalmazott véleményét fejezi ki. Ebből következően az említett jelentés értékeléseihez, mint minden személyes véleményhez, hozzátartozik némi szubjektivitás (lásd ebben az értelemben: 2006. december 5-i Angelidis kontra Parlament ítélet, T-416/03, EU:T:2006:375, 107. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

97 A jelen ügyben a felperes azt állítja, hogy a vitatott iratok fényében sérült a 2. számú értékelő általi, a vitatott értékelő jelentésben szereplő értékelések pártatlansága. Meg kell jegyezni, hogy a vitatott iratok a 2015. februártól 2015. júliusig tartó időszakot fedik, azzal, hogy az utolsó, 2015. július 16-i elektronikus levelet négy hónappal azelőtt írták, hogy a 2. számú értékelő csatolta volna értékelését a vitatott értékelő jelentéshez.

98 Igaz, hogy a fenti 94. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból az tűnik ki, hogy az értékelt személy és az értékelő közötti nézeteltérések, illetve ez utóbbinál bizonyos ingerültség keletkezése, önmagában nem foglalja magában, hogy a felettes már nem képes tárgyilagosan értékelni az érintett személy érdemeit. Meg kell azonban azt is állapítani, hogy a vitatott értékelő jelentésben foglalt értékelések, még ha negatívak is, önmagukban nem tekinthetők annak bizonyítékaként, hogy a jelentés elkészítése ne lett volna pártatlan és objektív.

99 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy az elfogadhatónak minősített vitatott iratok (lásd a fenti 82. pontot) kellőképpen pontos, tárgyilagos és egybevágó bizonyítékok, amelyek jellegüknél fogva alátámasztják a 2. számú értékelő szubjektív pártatlanságának hiányára vonatkozó felperesi állítások valóságtartalmát vagy valószínűsíthetőségét (lásd ebben az értelemben: 2001. március 6-i Connolly kontra Bizottság ítélet, C-274/99 P, EU:C:2001:127, 113. pont). E következtetést nem gyengíti az EKB azon érve, hogy akár problémát okozott a 2. számú értékelő magatartása, akár nem, beavatkozásának nem volt hatása a felperes általános értékelésére, mivel a 2. számú értékelő mint második értékelő csupán megerősítette az 1. számú értékelő által megfogalmazott kritikákat. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az 1. számú értékelő pártatlansága nem képezi akadályát azon megállapításnak, hogy a második értékelés jogellenes a 2. számú értékelő pártatlansága okán. Egyetlen értékelő magatartása

jogellenessé teheti az értékelő jelentés egészét (lásd analógia útján: 2008. május 8-i Suvikas kontra Tanács ítélet, F-6/07, EU:F:2008:55, 97. pont). Ugyanis az EKB-nál bevezetett értékelési eljárásban a második értékelő – az első értékelő felettese – által történő értékelés biztosítékot jelent a személyi állomány érintett tagja számára, aki kell, hogy számíthasson e felettes gyakorlatára és pártatlanságára.

100 A jelen ügyben, noha a vitatott értékelő jelentésben a felperesre tett megjegyzések – bármennyire negatívak is – az értékelő széles mérlegelési jogkörén belül maradtak, és különösképpen nem lépték át az érintett személye elleni becsmérlő vagy sértő kritika határát, meg kell állapítani, hogy a felperes benyújtott olyan bizonyítékokat, amelyek rámutatnak, hogy a 2. számú értékelő a 2015. évi értékelési időszak során többször nagyon erős negatív véleményt fejezett ki vele kapcsolatban.

101 Ekképpen a 2. számú értékelő a [*bizalmas*] projektre vonatkozóan az EKB felső vezetése három tagjának írt, 2015. február 9-i elektronikus levelében (az A.12. melléklet XXV. irata) azt kérdezi, hogy a címzettek tudnak-e a felperes részvételéről az említett projektben, tekintve, hogy ismerik a teljesítményét az EKB-ban, és kétségeit fejezi ki e részvétellel kapcsolatban, pontosítva, hogy „nem érti e kinevezés okait” (I don’t see the rationale behind this nomination), és úgy tűnik, hogy közbe akar avatkozni ebben az ügyben, megkérve a címzetteket, hogy „jelöljék meg, kihez tud fordulni ebben az ügyben” (Could you […] let me know whom to approach in this matter?).

102 Egyébiránt a 2. számú értékelő által a [*bizalmas*] tárgyú projektre vonatkozóan O.-nak címzett, és másolatban az 1. számú értékelőnek megküldött, 2015. március 20-i elektronikus levél (az A.12. melléklet VVII. irata) a 2. számú értékelő kisebb mértékben ironikus hangvételű megjegyzéseiről árulkodik, így: „sajnálatos módon a [3. számú értékelő] többet tud a [felperesről], mint mi, mert ő dolgozott az ügyön nemcsak akkor, amikor a [*bizalmas*] főigazgatóságon volt, hanem akkor is, amikor a [*bizalmas*] főigazgatóságon volt” ([appraiser 3] unfortunately knows more about [the applicant] than we do because she has been involved in the case not only when she was in DG-[*confidential*] but also in DG-[*confidential*]); „*de facto*, a [3. számú értékelő] nem igazán akarja, hogy a [felperes] a csoportjában legyen (micsoda meglepetés)” [de facto, [appraiser 3] does not really want to have [the applicant] in her team (surprise, surprise)].

103 A 2. számú értékelő által a „coach-ának” címzett, 2015. június 11-i elektronikus levélben (A.19. melléklet) szereplő megfigyelések még negatívabbak, ekképpen a 2. számú értékelő kifejezi egyrészt az azon gondolat nyomán feltámadó dühét, hogy a felperes a kirendelését követően visszatér a [*bizalmas*] egységre, másfelől említést tesz arról, mennyi időt és energiát „rabol el” tőle a felperes, valamint ír arról a megkönnyebbülésről, avagy ideiglenes fellélegzésről, amelyet a kirendelésnek köszönhet („[a felperes] kirendelésen van, és ez annyi többletidőt és -energiát adott nekünk, hogy a puszta gondolat, hogy visszatér, nem megijeszt, hanem feldühít […] nagyon feldühít és frusztrál az, hogy mennyit időt és energiát »rabol el« tőlünk”) (she is on secondment and this has given us so much more additional time and energy that the sheer thought of her coming back makes me angry not scared […] it just makes me very angry and frustrated how much time and energy she „steals” from us).

104 Végül meg kell állapítani, hogy a 2. számú értékelő által házastársának címzett, 2015. július 16-i elektronikus levél, amely felsorol öt okot, amely miatt az EKB igazgatóságának egyik tagjával találkozni akart, és amely egy „személyi állományra vonatkozó kérdésről” szól (az A.12. melléklet XXXVI. irata) példaértékű alulteljesítés esetéről számol be az egységén, amely segíthetne körülhatárolni és hosszabb távon megoldást találni a szakmai alkalmatlanság megállapítása iránti jelenlegi eljárással kapcsolatos csapdákra. A 2. számú értékelő megállapítja, hogy a szóban forgó személy panaszeljárást indított vele és az 1. számú értékelővel szemben, és hogy állítólag más konfliktusokban is érintett volt, mint az Európai Unió Közszolgálati Törvényszéke elé került ügyben és közigazgatási jogorvoslatokban. A 2. számú értékelő megjegyzi, hogy tekintettel a konfliktusokra, amelyekben a szóban forgó személy a múltban érintett volt, e személyt több másik főigazgatóságra helyezték át, amelyek sajnos nem akarták őt megtartani, és hogy az említett személy híre állítólag olyan, hogy nem lehet őt máshol elhelyezni. Végül a 2. számú értékelő megjegyzi, hogy szerinte aránytalan mennyiségű időt és energiát (ideje

20%-át) áldoz a szóban forgó személyre, és hogy az egyik oka annak, hogy a [*bizalmas*] egység jól működött az elmúlt három hónapban az szerinte az, hogy e személy kirendelésen volt, valamint hogy mivel e személy „elfuserálta” a kirendelését, újra a [*bizalmas*] egységen van.

105 Kitűnik a fenti 100–104. pontban bemutatottakból, hogy a vitatott iratok nemcsak szakmai keretek között felmerülő fáradtságról és lemondásról tanúskodnak, amint azt az EKB állítja, hanem a 2. számú értékelőnek a felperes irányában tanúsított nagyon erős és negatív személyes érzelmeiről.

106 Ilyen körülmények között a 2. számú értékelő által a vitatott iratokban megfogalmazottak olyan jellegűek, amelyek alapján megállapítható a szubjektív pártatlanság hiánya, vagy legalábbis az ilyen hiány valószínűsíthetősége. Ez annál is inkább így van, mivel az EKB értékelési útmutatója szerint a 2. számú értékelő szerepe második értékelőként az, hogy kiegészíti az első értékelő értékelését, átnézi az első értékelők értékelését annak érdekében, hogy biztosítsa az igazságos és méltányos bánásmódot az egységen belül, és hogy döntést hozzon az első értékelő és az értékelt személy közti súlyos nézeteltérés esetén.

107 Ebből következően a kereset második jogalapjának helyt kell adni.

108 E következtetés önmagában, a felperes által az első jogalap második és harmadik része, illetve a harmadik jogalap kapcsán hivatkozott érvek vizsgálata nélkül igazolja a vitatott értékelő jelentés megsemmisítését.

A 2015 ASBR határozat megsemmisítésére irányuló kereseti kérelemről

109 A felperes a 2015 ASBR határozat megsemmisítésére irányuló kérelmét a vitatott értékelő jelentés jogellenes jellegére, illetve arra a tényre alapítja, hogy a 2015 ASBR határozat átvételekor nem találkozhatott az értékelőjével annak érdekében, hogy az ASBR-re vonatkozó iránymutatás szerint kiegészítő magyarázatokat kapjon e határozatról.

110 Az EKB azt állítja, hogy a 2015 ASBR határozat megsemmisítésére irányuló kérelem nyilvánvalóan megalapozatlan.

111 A fenti 106–108. pontból kitűnik, hogy 2. számú értékelő által a vitatott iratokban megfogalmazottak olyan jellegűek, amelyek alapján megállapítható a szubjektív pártatlanság hiánya vagy legalábbis az ilyen hiány valószínűsíthetősége, aminek folytán a vitatott értékelő jelentést meg kell semmisíteni.

112 Figyelembe véve az ASBR-re vonatkozó iránymutatás 3. pontja alapján fennálló „közvetett összefüggést” az értékelési és az ASBR időszak között, amelyek jóllehet, eltérő céllal rendelkeznek, belső koherenciát kell mutatniuk, a 2015 ASBR határozatot is meg kell semmisíteni.

A kártérítési kérelemről

113 Egyfelől a felperes azt állítja, hogy a vitatott értékelő jelentés és a 2015 ASBR határozat megsemmisítését követően az EKB-nak meg kell majd ismételnie értékelését, és új ASBR határozatot kell hoznia, és következésképpen 2016. január 1-től pénzügyi juttatásait újra kell számolni, megnövelve azokat az EKB irányadó kamatjánál két százalékponttal magasabb mértékű késedelmi kamattal.

114 Másfelől a felperes azt kéri, hogy a Törvényszék nem vagyoni kártérítés címén kötelezze az EKB-t 15 000 euró megfizetésére. A felperes számára a vitatott értékelő jelentés és a 2015 ASBR határozat puszta megsemmisítése nem teszi jóvá teljes mértékben az őt ért nem vagyoni kárt, amely szerinte különválasztható a kért megsemmisítés alapjául szolgáló jogellenességtől. A felperes véleménye szerint az, ahogyan az 1. számú és a 2. számú értékelő vele szemben viselkedett, amint az a vitatott értékelő

jelentésből kitűnik, kétségbe vonva integritását és az EKB irányában tanúsított lojalitását, illetve harmadik személyek felé nem helyénvaló és rágalmazó értékeléseket közvetítve, nem tisztelve a magánéletét, és pletykákat terjesztve róla, súlyos kárt okozott neki, tekintve, hogy nyilvánosan kérdőjelezték meg jóhírnevét és méltóságát.

115 Az EKB arra hivatkozik, hogy jogellenesség hiányában minden kártérítés iránti kérelem megalapozatlan. Ezenkívül az EKB azt állítja, hogy a felperesnek kell bizonyítania az olyan állítólagos vagyoni és nem vagyoni kárának valós jellegét, amely a vitatott értékelő jelentés és a 2015 ASBR határozat elfogadásának kontextusán kívül eső magatartásokból következik, ami az EKB szerint a jelen ügyben nincsen így.

116 Az EUMSZ 266. cikk első bekezdése értelmében az az intézmény, szerv vagy hivatal, amelynek aktusait semmisnek nyilvánították, köteles megtenni az ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket. Ennélfogva az EKB-nak kell meghatároznia a jelen ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket, és levonnia belőle a következtetéseket a 2015. évi értékelési időszakra és a 2015 ASBR eljárásra vonatkozóan.

117 A felperest állítólagosan ért nem vagyoni kár megtérítése iránti kérelmet illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a közszolgálat területén az Unió szerződésen kívüli felelősségéhez több feltétel együttes teljesülése szükséges, nevezetesen az intézménnyel szemben kifogásolt magatartás jogellenessége, a kár valós jellege, valamint az állítólagos magatartás és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggés fennállása (1994. június 1-jei Bizottság kontra Brazzelli Lualdi és társai ítélet, C-136/92 P, EU:C:1994:211, 42. pont; lásd szintén: 2010. december 16-i Bizottság kontra Petrilli ítélet, T-143/09 P, EU:T:2010:531, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). E három feltétel együttes feltétel, ami azzal jár, hogy amennyiben azok közül egy nem teljesül, az Unió felelősségét nem lehet megállapítani (lásd: 2017. május 17-i PG kontra Frontex ítélet, T-583/16, nem tették közzé, EU:T:2017:344, 97. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2017. október 26-i Paraskevaidis kontra Cedefop ítélet, T-601/16, EU:T:2017:757, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

118 Ebből az következik, hogy még abban az esetben is, ha bizonyított, hogy valamely uniós intézmény, szerv vagy hivatal hibát vétett, az Unió felelőssége csak akkor állapítható meg, ha többek között a felperes bizonyítja az általa elszenvedett kár valós jellegét (lásd ebben az értelemben: 2017. október 26-i Paraskevaidis kontra Cedefop ítélet, T-601/16, EU:T:2017:757, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

119 Emlékeztetni kell arra is, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a jogellenes aktus megsemmisítése önmagában megfelelő és főszabályként elégséges jóvátételét jelentheti minden olyan nem vagyoni kárnak, amelyet ezen aktus okozhatott (2004. november 9-i Montalto kontra Tanács ítélet, T-116/03, EU:T:2004:325, 127. pont; lásd még ebben az értelemben: 1987. július 9-i Hochbaum és Rawes kontra Bizottság ítélet, 44/85, 77/85, 294/85 és 295/85, EU:C:1987:348, 22. pont).

120 Azonban önmagában a jogellenes aktus megsemmisítése nem lehet megfelelő jóvátétel akkor, ha a megtámadott aktus olyan kifejezetten negatív értékelést tartalmaz a felperes képességeiről, amely sértheti őt (lásd ebben az értelemben: 1990. február 7-i Culin kontra Bizottság ítélet, C-343/87, EU:C:1990:49, 27–29. pont; 2000. március 23-i Rudolph kontra Bizottság ítélet, T-197/98, EU:T:2000:86, 98. pont; 2005. december 13-i Cwik kontra Bizottság ítélet, T-155/03, T-157/03 és T-331/03, EU:T:2005:447, 205. és 206. pont), vagy akkor, ha a felperes bizonyítja, hogy olyan nem vagyoni kár érte őt, amely különválasztható a megsemmisítés alapjául szolgáló jogellenességtől, és amelyet e megsemmisítés nem képes teljes mértékben jóvátenni (2006. június 6-i Girardot kontra Bizottság ítélet, T-10/02, EU:T:2006:148, 131. pont; 2009. november 19-i Michail kontra Bizottság ítélet, T-49/08 P, EU:T:2009:456, 88. pont).

121 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy egyáltalán nem bizonyították, hogy az 1. számú értékelőnek a vitatott értékelő jelentésben szereplő értékelése bármilyen hibát tartalmazna. Ezenfelül a felperes semmilyen bizonyítékkezdeményt nem mutat fel az 1. számú értékelő pártatlansága esetleges hiányának alátámasztására.

122 Egyébiránt minden nem vagyoni kár, amely a felperest érhette a vitatott értékelő jelentés és a 2015 ASBR határozat miatt, közvetlenül a 2. számú értékelő szubjektív pártatlanságának hiányából, és ekképpen a megállapított jogellenességből következik. Ezenkívül, amint az a fenti 100. pontban kifejtésre került, a felperesre vonatkozó megjegyzéseknek a vitatott értékelő jelentésben, bármennyire negatívak is, nincsen sértő jellegük.

123 Végül, mivel a felperes a vitatott iratokon alapuló állítólagos nem vagyoni kár jóvátételét kéri, meg kell állapítani, hogy az uniós tisztviselők személyzeti szabályzatának 90. és 91. cikkén alapuló keresetek vonatkozásában született ítélkezési gyakorlatból következően, ha az állítólagos kár nem a megsemmisíteni kért aktusból, hanem az adminisztráció által állítólagosan elkövetett kötelességszegésekből és mulasztásokból fakad, a pert megelőző eljárásnak kötelezően az adminisztrációt a kár megtérítésére felszólító kérelemmel kell kezdődnie (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 22-i Gioria kontra Bizottság ítélet, F-82/14, EU:F:2015:108, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Analógia útján alkalmazni kell ezt az ítélkezési gyakorlatot az Európai Unió Bírósága alapokmányának 50a. cikkén, a Központi Bankok Európai Rendszere és az EKB alapokmányának 36.2. cikkén és az EKB foglalkoztatási feltételeinek 42. cikkén alapuló keresetekre is. Ebből következően az ilyen kártérítési kérelem elfogadhatatlan, mivel a kereset benyújtását megelőzően egyáltalán nem terjesztettek elő az EKB részére a vitatott iratokon alapuló esetleges nem vagyoni kár megtérítése iránti kérelmet (lásd ebben az értelemben és analógia útján: 2015. szeptember 22-i Gioria kontra Bizottság ítélet, F-82/14, EU:F:2015:108, 76. pont).

124 Ebből következik, hogy a vitatott értékelő jelentésnek és a 2015 ASBR határozatnak az elfogadott indokokkal történő megsemmisítése elegendő a felperest esetlegesen ért nem vagyoni kár jóvátételéhez.

125 Ebből következően a kártérítési kérelmet el kell utasítani.

A költségekről

126 Az eljárási szabályzat 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

127 Mivel az EKB lényegében pervesztes lett, a felperes kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (kilencedik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék megsemmisíti QB 2015. évi értékelési időszakra vonatkozó értékelő jelentését és az Európai Központi Banknak (EKB) a 2015. december 15-i, QB illetménynövekedésben való részesítését megtagadó határozatát.

2) A Törvényszék a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.

3) Az EKB maga viseli saját költségeit, valamint a QB részéről felmerült költségeket.

Gervasoni Kowalik-Bańczyk Mac Eochaidh

Kihirdetve Luxembourgban, a 2018. november 8-i nyilvános ülésen.

Aláírások